บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร" เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

ประชากร เป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูคณิตศาสตร์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร สำหรับกลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นหลายขั้นตอน (Multi-stage Stratified Random Sampling) ได้แก่

1. ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 50 คน

2. ครูคณิตศาสตร์ที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และ/หรือชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 228 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 278 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 ถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่

ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งครอบคลุมงานที่หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติอยู่ แบ่งออกเป็น 2 ด้านใหญ่ ๆ คือด้านวิชาการ และด้านบริหาร จำนวน 70 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ เป็นแบบปลายเปิด (Open end)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง โดยขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หนังสือจากกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และหนังสือขอความร่วมมือจากผู้วิจัยเองไปพบและขอความร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียน และครูคณิตศาสตร์ และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองด้วย รวมแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 278 ฉบับ ได้รับคืนเป็นฉบับที่สมบูรณ์สำหรับใช้ในการวิจัย 255 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.73 ของแบบสอบถามที่ส่งไป

การวิเคราะห์ข้อมูล เริ่มด้วยการแยกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่ได้รับคืนมาออกเป็นกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่มครูคณิตศาสตร์ ทำการบันทึกข้อมูลลงบัตรและวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 และตอนที่ 2 โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์(SPSS - Statistical Packages for the Social Sciences) ที่สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยที่ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ(Percent) ข้อมูลความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ วิเคราะห์โดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต(Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่างประชากร 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าที(t-test) ส่วนข้อมูลในตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยได้รวบรวมคำตอบแสดงความถี่

<u>สรุปผลการวิจัย</u>

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ

สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 41 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพดังนี้ คือ เป็นเพศชาย สมรสแล้ว อายุ 41 ปีขึ้นไป อายุราชการ 26 ปีขึ้นไป และมีวุฒิระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูคณิตศาสตร์จำนวน 214 คน พบว่าส่วนใหญ่มีสถานภาพดังนี้ คือเป็นเพศหญิง สมรสแล้ว มีอายุอยู่ระหว่าง 31 - 40 ปี รับราชการมานาน 6 - 10 ปี และมีวุฒิระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่ในด้านวิชาการ เกี่ยวกับการวางแผนเตรียมงานสำหรับภาคเรียนใหม่ การจัดการเรียนการสอน และการวัดผลและการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ส่วนงานเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตรและการนิเทศการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารวมเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่ในด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่ในด้านบริหารเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การประสานงานนโยบาย และการประสานงานธุรการ การเงิน อยู่ในระดับมาก ส่วนงานเกี่ยวกับการประสานงานอาคาร สถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารวมเกี่ยวกับงานด้านบริหาร ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่ในด้านบริหารอยู่ในระดับมาก

ครูคณิตศาสตร์มีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่ในด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลางทุกงาน อันได้แก่งานเกี่ยวกับการวางแผนเตรียมงานสำหรับภาคเรียนใหม่ หลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน และการวัดผลและการประเมินผล เมื่อพิจารณารวมเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ครูคณิตศาสตร์มีความเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชา

คณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่ในด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ครูคณิตศาสตร์มีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่ในด้านบริหารอยู่ในระดับปานกลางทุกงาน อันได้แก่งานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การประสานงานนโยบาย การประสานงานธุรการ การเงิน และการประสานงานอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ รวมทั้งงานด้านวิชาการ และด้านบริหารแล้ว พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่อยู่ในระดับมาก แต่ครูคณิตศาสตร์มีความคิดเห็นว่า หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์แตกต่างกันทั้งด้านวิชาการ และด้านบริหาร อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.01

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ รวมทั้งด้านวิชาการและบริหารแล้ว พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.01

4. ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า ในด้านวิชาการผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรมีการวางแผนเตรียมงานสำหรับภาคเรียนใหม่ และควรมีการเตรียมล่วงหน้าพอสมควร ควรจัดเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้พอเพียงและใช้ได้สะดวกในการจัดครูเข้าสอน ควรสอบถามความต้องการและความสมัครใจของครูหรือพิจารณาตามความถนัดของแต่ละบุคคลให้มากที่สุด หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ควรนิเทศการเรียนการสอน ควรหาข้อยุติของการวัดผลประเมินผลให้แน่นอนแล้วทำเอกสาร

ชี้แนะ ทำความเข้าใจให้ตรงกัน ในด้านบริหาร ผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์ให้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะว่า หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ ควรเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นกันเอง รับฟังความคิดเห็น มีเหตุผลและมีความยุติธรรม เป็นผู้ประสานงานและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับนโยบายของโรงเรียน และแจ้งให้ครูทราบทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย ดำเนินการให้มีการเบิกจ่ายเรื่องการเงินได้อย่างรวดเร็ว หรือจัดให้มีเงินทดรองจ่ายได้อย่างคล่องตัว ควรจัดห้องคณิตศาสตร์ ศูนย์วิชา หรือห้องสมุดคณิตศาสตร์ และหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ดี ทันสมัย ใฝ่วิชาการ

<u>อภิปรายผลการวิจัย</u>

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นชาย สมรสแล้ว อายุ 41 ปีขึ้นไป อายุราชการ 26 ปีขึ้นไป มีวุฒิระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และครูคณิตศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สมรสแล้ว มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี รับราชการมานาน 6 - 10 ปี มีวุฒิระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสกลกิจ นกสกุล (2520: 79) ซึ่งพบว่า ครูคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุราชการโดยเฉลี่ย 10.32 ปี และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของธีระชัย ปูรณโชติ และคณะ (2521: 18-19) ซึ่งพบว่า จำนวนผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นชายมากกว่าหญิง แต่จำนวนครูอาจารย์หญิงมากกว่าครูอาจารย์ชาย ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 40 - 49 ปี ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่ในด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ด้านบริหารอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารวมแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่อยู่ในระดับมาก ส่วนครูคณิตศาสตร์มีความคิดเห็นว่า หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่ในด้านวิชาการและด้านบริหารอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารวมแล้ว ครูคณิตศาสตร์มีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานทางด้านบริหารมากกว่างานทาง

ด้านวิชาการ และงานวิชาการผู้บริหารโรงเรียนก็ได้มอบงานส่วนใหญ่ให้แก่ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการปฏิบัติหน้าที่แทน ดังนั้น ในงานด้านวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนอาจไม่ทราบในรายละเอียดที่หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติ และมีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์น่าจะได้ปฏิบัติงานด้านวิชาการได้ดีกว่าที่ได้ปฏิบัติอยู่ ถึงแม้จะมีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานด้านวิชาการหลายเรื่องอยู่ในระดับมาก ซึ่งได้แก่งานเกี่ยวกับการวางแผนเตรียมงานสำหรับภาคเรียนใหม่ การจัดการเรียนการสอน และการวัดผลและการประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานในระดับปานกลางสอดคล้องกับความคิดเห็นของครูคณิตศาสตร์เพียง 2 งาน ได้แก่งานเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร และการนิเทศการเรียนการสอน แต่เมื่อพิจารณารวมทั้งด้านวิชาการ ปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับครูคณิตศาสตร์ การที่ครูคณิตศาสตร์มีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่ในด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าความรู้ของครูคณิตศาสตร์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง มีประสบการณ์ทำงานมานานพอสมควร อีกทั้งงานส่วนใหญ่ที่ครูคณิตศาสตร์ปฏิบัติเป็นด้านวิชาการโดยตรง เป็นผู้ที่มีประสบกับปัญหาอุปสรรคโดยตรง จึงอาจมีความคิดเห็นมุ่งหวังว่างานที่หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติอยู่ น่าจะปฏิบัติได้ดีและครบถ้วนกว่าที่เป็นอยู่ โดยอาจไม่ทราบปัญหา อุปสรรค หรืออำนาจหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์อย่างแท้จริง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอเนก หิรัญ (2522: 135-140) ซึ่งพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในภาคกลางส่วนใหญ่ปฏิบัติงานวิชาการน้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญนำ เลาหสถิตย์ (2525: 97) ที่พบว่า งานหลักของหัวหน้าหมวดวิชาคืองานวิชาการนั้น หัวหน้าหมวดวิชา ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย

จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่ในด้านบริหารอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการปะทะสังสรรค์กับหัวหน้าหมวดวิชาในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารบ่อยครั้ง เช่นการประชุมมอบหมายนโยบาย การประชุมปรึกษาหารือ ประชุม

คณะกรรมการวิชาการ หรือตรวจงานที่หัวหน้าหมวดวิชาเสนอผ่านฝ่ายต่าง ๆ ขึ้นไป ผู้บริหารโรงเรียนจึงสามารถทราบเกี่ยวกับงานบริหารของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์มากกว่าครูคณิตศาสตร์ และอาจเป็นเหตุให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่ในด้านบริหารในระดับมากเกือบทุกงาน ซึ่งได้แก่งานเกี่ยวกับการบริหารบุคคล การประสานงานนโยบาย และการประสานงานธุรการ การเงิน ส่วนงานที่ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกับครูคณิตศาสตร์ว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่งานประสานงานอาคาร สถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์ แต่เมื่อพิจารณารวมทั้งด้านบริหาร ปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานตามหน้าที่ในด้านบริหารอยู่ในระดับมาก แต่ครูคณิตศาสตร์เป็นผู้ที่มีหน้าที่หลัก ในงานสอนมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานบริหารน้อย ในส่วนที่ครูคณิตศาสตร์จะทราบเกี่ยวกับงานทางด้านบริหารของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ได้บ้างนั้น อาจทราบจากผลของการปฏิบัติของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ เช่นเรื่องมนุษยสัมพันธ์ การจัดห้องคณิตศาสตร์ การมอบหมายงานต่าง ๆ เป็นต้น หรืองานที่หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์แจ้งให้ทราบเท่านั้น งานบางอย่างหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์อาจจะปฏิบัติอยู่ แต่ครูคณิตศาสตร์อาจจะไม่ทราบก็เป็นได้ ยิ่งถ้าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์มีการประชาสัมพันธ์น้อยด้วยแล้ว ครูคณิตศาสตร์ก็ยิ่งจะไม่ทราบผลการปฏิบัติงานทางด้านบริหารของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ที่แท้จริงครบถ้วนเลย ด้วยเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้อาจเป็นเหตุให้ครูคณิตศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับงานของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ในด้านบริหารอยู่ในระดับปานกลางทุกเรื่อง

3. จากผลการวิจัยที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์ มีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์มีการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ทั้งด้านวิชาการและด้านบริหารอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.01 และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์ เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่งานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์รวมทั้งด้านวิชาการและบริหารแล้ว ปรากฏว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.01 นั้น อาจเป็นเพราะเหตุผลจากข้อ 2 กล่าวคือ ผู้บริหารโรงเรียนมีความ

ใกล้ชิด คุ้นเคย กับหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ในงานด้านบริหาร มากว่าครูคณิตศาสตร์ และเป็นผู้มอบหมายนโยบายให้หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติ รวมทั้งตรวจผลงาน และตรวจรายงานของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ แต่ครูคณิตศาสตร์เป็นบุคลากรที่อยู่ในระดับปฏิบัติงานสอน และเป็นผู้รับผลแห่งการปฏิบัติของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ และร่วมรับผิดชอบปฏิบัติงานด้วยในกรณีที่ลักษณะงานต้องการให้ครูคณิตศาสตร์ร่วมปฏิบัติด้วย หรือมีหน้าที่พิเศษเช่นทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่วัสดุครุภัณฑ์ของหมวดวิชา หรือร่วมกันปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียนเป็นต้น ส่วนงานทางด้านวิชาการ ครูคณิตศาสตร์ในปัจจุบันมีวุฒิค่อนข้างสูง และมีประสบการณ์มากพอสมควร อาจจะมีความคาดหวังว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์น่าจะปฏิบัติงานทางด้านวิชาการได้ดีกว่าที่เป็นอยู่ ดังนั้น ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ในด้านวิชาการ -ถึงแม้จะมีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานในด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกัน แต่ก็เป็นความคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.01 ส่วนทางด้านบริหาร ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก แต่ครูคณิตศาสตร์มีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.01 และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์จึงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.01

ผลการวิจัยนี้ ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญนำ เลาหสถิตย์(2525: 96-97) ที่พบว่า ความเห็นของหัวหน้าสถานศึกษากับครู-อาจารย์ เกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 5 ที่ได้ปฏิบัติอยู่จริง ในด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน และสอดคล้อง

กับงานวิจัยของสัจจา จันทรเจริญ (2526: 138) ซึ่งพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ของผู้บริหารโรงเรียน และครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

4. จากผลการรวบรวมความถี่สูงสุดของความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ ส่วนใหญ่ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในเรื่อง ควรมีการวางแผนเตรียมงานสำหรับภาคเรียนใหม่ และควรมีการเตรียมล่วงหน้าพอสมควร เรื่องการจัดเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้พอเพียงและใช้ได้สะดวก และข้อเสนอแนะว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ควรเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นกันเอง รับฟังความคิดเห็น มีเหตุผล และมีความยุติธรรม

ในเรื่องของการวางแผนเตรียมงานสำหรับภาคเรียนใหม่นั้น ที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์ให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเช่นนี้ อาจเป็นเพราะทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการวางแผน ทั้งนี้เพราะแผนเป็นเครื่องมือในการจัดการและการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ธรรมรส โชติกุญชร ม.ป.ป. : 158) และควรวางแผนโดยมีการเตรียมการล่วงหน้าเพื่อให้แผนมีความสมบูรณ์ การวางแผนไว้ก่อนเป็นระยะเวลานานพอสมควร จะทำให้ครู หรือบุคลากรผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนจะได้มีเวลาเตรียมตัวสำหรับการปฏิบัติงานตามแผน

ในเรื่องของหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตร ที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์ให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะว่าควรจัดเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้พอเพียงและใช้ได้สะดวก นั้น อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ยังมีเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบการเรียนน้อยไม่พอกับความต้องการของครู หลักสูตรเป็นแนวกำหนดประสบการณ์ทั้งมวล ที่มุ่งหมายให้นักเรียนได้รับการศึกษา ทั้งในแง่วิจารณ์และพัฒนา ทุกด้าน ครอบคลุมถึงการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีฝึกอบรมเด็กในชั้นเรียน (สุมน อมรวิวัฒน์ (ม.ป.ป. : 6) ดังนั้นหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์จึงควรจัดหา

หลักสูตร เอกสารการใช้หลักสูตร ตลอดจนเอกสารประกอบการเรียนการสอนต่างๆ ไว้ให้พอเพียงกับครูผู้สอน และจัดระเบียบการเก็บให้เหมาะสม มุ่งบริการแก่ครูในหมวดวิชาให้หยิบใช้หรือหยิบยืมเพื่อค้นคว้าศึกษาได้ทุกเมื่อ

ในเรื่องการบริหารงานบุคคล ที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์ให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะว่า หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ควรเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นกันเอง รับฟังความคิดเห็น มีเหตุผล และมีความยุติธรรม ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเช่นนี้ เห็นได้ชัดว่าหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์เป็นทั้งผู้บริหาร และผู้นำ เพราะทั้งผู้บริหารและผู้นำ ควรมีคุณสมบัติข้างต้น เช่น อย่ายกตนข่มท่าน ไม่เป็นคนลำเอียง (เมตต์ เมตต์การุณจิต 2524: 41) นอกจากนี้หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ยังต้องบริหารงานโดยอาศัยหลักประชาธิปไตย และมีมนุษยสัมพันธ์ การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์ให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเช่นนี้ อาจยังมีหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ขาดคุณสมบัติเหล่านี้ ซึ่งหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ควรปรับปรุงแก้ไข เพราะจะเป็นการเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้ครูคณิตศาสตร์ปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลไปถึงประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

<u>ข้อเสนอแนะทั่วไป</u>

1. หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ควรเพิ่มการปฏิบัติงานทางด้านวิชาการให้มากขึ้น ต้องพยายามหาความรู้ ทำความเข้าใจในเรื่องการวางแผนงาน เรื่องหลักสูตรและเนื้อหาวิชาในหมวดวิชาคณิตศาสตร์ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน และการวัดผลและการประเมินผล นอกจากนี้ยังควรสนใจในวิทยาการใหม่ ๆ จากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ และจากเอกสารทางวิชาการ หรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

2. หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ควรเพิ่มการศึกษาหาความรู้ทางด้านบริหารให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการบริหารบุคคล และการประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะส่งผลอย่างมากต่อการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชา

3. ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญและสนใจในด้านวิชาการให้มากขึ้น และควรมอบอำนาจให้หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์อย่างพอเพียงต่อการปฏิบัติหน้าที่

4. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ควรพิจารณาปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับการแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชาและรองหัวหน้าหมวดวิชา โดยลดเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดให้หัวหน้าหมวดวิชาต้องทำการสอน ให้ต่ำกว่าเดิม เพื่อให้หัวหน้าหมวดวิชาปฏิบัติงานในด้านบริหารงานในหมวดวิชาได้มากขึ้น

5. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ควรร่วมมือกับสถาบันการศึกษาที่เปิดทำการสอนทั้งทางด้านการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ และทางด้านบริหารการศึกษาหรือสถาบันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดให้ความรู้เกี่ยวกับงานของหัวหน้าหมวดวิชาแก่หัวหน้าหมวดวิชาก่อนดำรงตำแหน่ง และสำหรับผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชาอยู่ในปัจจุบัน หัวข้อการอบรมควรประกอบไปด้วยการบริหารการศึกษา การวางแผนต่าง ๆ การบริหารงานหมวดวิชา การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และการนิเทศการศึกษาเป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้หัวหน้าหมวดวิชาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพทั้งทางด้านวิชาการและด้านบริหาร

<u>ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย</u>

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่องเดียวกันนี้ในหมวดวิชาอื่น ๆ หรือในเขตการศึกษาอื่น เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยครั้งนี้

2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบคุณสมบัติของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์กับคุณสมบัติคุณสมบัติของหัวหน้าหมวดวิชาอื่น ๆ

3. ควรมีการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย